

Genusperspektiv på yrkesrelationer inom vården

Karen Davies. **Disturbing Gender. On the doctor – nurse relationship.** 114 sidor. Lund: Avdelningen för sociologi, Lunds universitet, 2001. ISBN 91-7267-108-4.

Recensent: Ingela Heiman, psykiater, Kungälvssjukhus.

■ Hur många gånger under min utbildning och mitt yrkesverksamma liv har jag inte funderat över strategier inför starten av en ny tjänstgöring på en avdelning. Strategierna har gällt sjuksköterskorna och hur man ska gå dem till mötes för att få dem med sig och inte emot. Funderingarna har också gällt de manliga kollegerna. Att känna in och markera både mot männen, kollegerna, och mot sjuksköterskorna har tagit kraft och tankemöda.

Tidigt utarbetade jag och mina kvinnliga kolleger en taktik för att inte hamna i onåd hos sjuksköterskorna och för att också få tillgång till den kompetens som de besitter och som våra manliga kolleger alltid lättare får tillgång till. Bemötandet var olika redan på kandidatnivå.

Får kvinnliga läkare sämre service?

Så frågan »Får kvinnliga läkare sämre service än manliga kolleger av sjuksköterskorna?« kändes verkligen inte främmande. Helt spontant svarar nog de flesta kvinnliga läkare »ja« på denna fråga.

Karen Davies ställer också frågan och försöker ta reda på svaret genom att följa både kvinnliga och manliga läkare i härlarna och studera relationen och mötet mellan dessa och sjuksköterskorna. Hon funderar också över relationen manliga läkare/kvinnliga läkare samt lä-

kare/sjuksköterska. Förutom att iakttä djupintervjuar hon ett antal från varje grupp.

Problematisering

Att relationen mellan kvinnliga läkare och sjuksköterskor är problematisk finner hon snart.

Beror nu detta på att de delar kön eller är det ett maktförhållande, eller?

I sina djupintervjuer får hon olika svar på sina frågor.

Sjuksköterskorna förnekar problemet

Sjuksköterskorna förnekar att de behandlar de kvinnliga läkarna annorlunda än de manliga. De påstår att relationen till doktorn är det viktigaste. De diskuterar inte i genus- eller jämställdhetstermer utan ser på relationen utifrån ett individuellt perspektiv. Samtidigt kan Karen Davies i sina iakttagelser hela tiden se att de gör skillnad i handling. De är inte medvetna om detta och vill kanske inte heller se det.

Manliga läkare märker det inte

De manliga läkarna märker inte på något sätt att sjuksköterskorna gör någon åtskillnad i sitt bemötande. Detta är inte så förvånande då de manliga doktorerna befinner sig i en värld som är uppbyggd utifrån maskulina principer, vilket gör att världen tas för given. Det manliga definieras som det mänskliga.

Kvinnliga läkare kommer i kläm

De kvinnliga läkarna beskriver att de är ytterst medvetna om vikten av att skapa en god relation till sjuksköterskorna samt att bli accepterade av de manliga kollegerna.

Karen Davies påpekar att det förmodligen handlar om både auktoritet och sexualitet. De kvinnliga läkarna och sjuksköterskorna delar kön och bär på liknande kvinnoupplevelser. Detta förklarar. Samtidigt hör de kvinnliga läkarna till en grupp inom vården som av tradition är manlig och förknippas med auktoritet och makt.

Sjuksköterskorna har under de sista åren flyttat fram sina positioner inom vården. De kvinnliga läkarna upplever sig hotade och klämda i sin position mellan sjuksköterskorna och sina manliga kolleger.

Kön har betydelse – på gott och ont

Efter att ha läst Karen Davies bok kan man nog lugnt dra slutsatsen att: »Kön har betydelse.« Kvinnliga läkare får ett annat bemötande på både ont och gott. Att de har samma kön kan också leda till en bättre relation mellan kvinnliga läkare och sjuksköterskor. En relation som leder till ett riktigt samarbete. Alltså en

relation som kommer både professionen och patienten till gagn.

Tankeväckande läsning

Karen Davies synliggör de kvinnliga läkarnas klämda position mellan sjuksköterskorna och de manliga läkarna. Makt och kön är två viktiga ingredienser. Det är viktigt att synliggöra detta eftersom det är en början till en förändring. Att diskutera och studera relationer utifrån genusperspektiv inkluderar även att studera relationen mellan samma kön och att inte glömma maktpositionerna. Spännande, tankeväckande och lärorikt.

Författningshandboken 2002

»Författningshandbok 2002. För personal inom hälso- och sjukvård«, sammanställd av Kay Wilow och utgiven av Liber förlag, har nu kommit i årets utgåva.

Boken innehåller medicinalförfattningar, bestämmelser och anvisningar för personer som utför hälso- och sjukvårdsuppgifter i kommuner och landsting. Sedan förra årets upplaga har närmare 40 författningar förändrats, ett femtontal nya tillkommit och ungefär lika många upphävts. Den största förändringen i årets upplaga är den nya socialtjänstlag som trädde i kraft 1 januari 2002.

Vinnare i boklotteriet

Följande prenumeranter har vunnit Owe Wikströms bok »Långsamhetens lov. Eller vådan av att åka moped genom Louvren«, Natur och Kultur, som lottades ut i nr 6/02 och 7/02:

Bo Kjellström, Ängelholm
Per Törnquist, Uppsala
Ann-Sofie Söderberg, Avesta
P-G Öhrn, Lindesberg
Poul Benberg, Östersund

Vi gratulerar vinnarna och tackar alla er som deltagit i vårt boklotteri genom att sända in vykort. Ni som inte vunnit den här gången, ge inte upp! Det kommer fler chanser med nya spännande böcker.